

і дослідницьким завданням. Проміжні результати дослідження засвідчили, що особливу увагу слід приділити методиці організації проектної та дослідницької роботи учнів на основі опрацювання різних типів джерел.

СИСТЕМА ЗАВДАНЬ ПРАКТИКУМУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В ДЖЕРЕЛАХ»

Мороз І. В.

У процесі дослідження теми «Методичні засади компетентнісно орієнтованої історичної та громадянської освіти в ліцеї» було вивчено стан використання історичних джерел у навчанні історії та визначено особливості конструювання системи завдань практикуму «Історія України в джерелах».

Завдання практикуму розроблятимуться на основі дослідницького та диференційованого підходів до навчання, й, відповідно, матимуть різнорівневий характер із поступовим ускладненням і будуть розраховані на різний характер пізнавальної діяльності учнів: репродуктивний, пошуковий, реконструктивний та творчий. Основною їх метою є формування предметної компетентності, дослідницького типу мислення, вироблення практичних умінь і навичок, здобуття нових знань з історії. Відповідно й умова таких завдань має формулюватися так, щоб викликати пізнавальну активність учня й передбачати оптимальне поєднання різних форм навчання: індивідуальної, парної, групової та колективної.

Важливим компонентом практикуму є дослідницькі завдання, визначальною ознакою яких є повна (або часткова) новизна для учня та наявність навчальної проблеми. Відповідно вони мають містити: 1) передбачуваний спосіб діяльності учня (**доведіть, визначте, порівняйте, проаналізуйте тощо**); 2) формулювання умови завдання; 3) джерела інформації (писемне джерело, візуальні чи речові джерела, статистичні дані, ілюстрації, карти, Інтернет-ресурси, фонди музеїв тощо).

У практикумі також мають бути завдання з використанням декількох історичних джерел, що висвітлюють одну подію чи явище з різних позицій. Учні визначатимуть, чим відрізняється висвітлення історичної події чи явища в різних джерелах. Аби запобігти некритичному сприйняттю учнями історичної інформації, недостатньо лише навчити їх досліджувати джерела за певним алгоритмом. У зазначеному контексті досить важливим є розвиток умінь аналізувати та критично оцінювати інтерпретацію минулого, що міститься в будь-якому джерелі, щодо відповідності її реальним фактам, іншим джерелами інформації. Тому важливими є завдання на зразок: «Відберіть важливу інформацію з джерела», «Підсумуйте інформацію, подану в джерелі», «Оцініть інформацію на предмет достовірності та упередженості». Така робота дає змогу учням усвідомити, що історичні джерела не завжди можуть бути об'єктивними, що не існує

єдиної істини щодо минулого. Це надає їм можливість виробити власну позицію, свій погляд щодо історичних фактів і свідчень.

Одним із методів формування вміння роботи з історичними інтерпретаціями є залучення учнів до створення власних історичних інтерпретацій на основі дослідження декількох джерел. Такий підхід дає змогу учням усвідомити загальні підходи походження історичних інтерпретацій.

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ ПЕДАГОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Андрійчук О. І., канд. пед. наук

Запровадження компетентнісно орієнтованого навчання на всіх рівнях освіти означає, зокрема, і розробку нових підходів до проблем контролю навчальних досягнень учнів, який сьогодні потребує спеціального інструментарію вимірювання рівнів сформованості компетентностей учнів.

Об'єктивність і точність оцінок забезпечуються критеріями педагогічного оцінювання. Для педагогічного оцінювання важливим є визначення критерію того явища (процесу), на яке спрямоване оцінювання. Під критерієм слід розуміти еталон оцінювання визначених параметрів, які відображаються в певних показниках. Параметри — це ознаки, властивості педагогічного явища або процесу, а показники визначають змістове наповнення відповідних параметрів.

Критерії педагогічного оцінювання науковці умовно поділяють на чотири групи: критерії факту — кількісні показники; критерії якості — дають уявлення про глибину й міцність процесів, що відбуваються в дитині; критерії ставлення — дають змогу висновувати про мотиви поведінки й дії, про вибір, який здійснює дитина; критерії часу — показують стійкість у часовому вимірі знань, умінь і навичок учнів, їхніх звичок, рис характеру тощо.

В інструктивних матеріалах до сучасної системи оцінювання запропоновано 6 критеріїв, за якими слід оцінювати результати роботи учнів:

- 1) характеристика відповіді учня (елементарна, фрагментарна, неповна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча);
- 2) якість знань (правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність);
- 3) ступінь сформованості загальнонавчальних і предметних умінь і навичок;
- 4) рівень оволодіння операціями (вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо);
- 5) досвід творчої діяльності (вміння виявляти й розв'язувати проблеми, формулювати гіпотези);
- 6) самостійність оцінних суджень.